1879. VI. évfolyam. 80. szám. Debreczen, Csütörtök április 24.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve.
Egész évre . 10 frt.
Félévre . . 5 „
Negyedévre . 2 „ 50 kr.
Egy hóra . . 1 „
Előfizethetni helyben a kiadóhivatalban, *Kutasi Imre nyomdájában*, aztán Telegdi K. Lajos és ifj. Csáthy Károly könyvkereskedéseikben, vidéken a postahivataloknál.

DEBRECZENI ELLENŐR

Politikai, közgazdászati s társadalmi lap.

A SZABADELVŰPÁRT KÖZLÖNYE

Megjelen hetenkint ötször, u. m. Hétfőn, Kedden, Szerdán, Csütörtökön és Szombaton.

Hirdetési díj:
ót hasábos petitsor 5 krajczár. Nagyobb terjedelmű s többizben megjelenő hirdetményeknél leengedés történik. Bélyegdij minden hirdetés után 30 kr. Nyilttéri közlemények minden sora 20 kr. A hirdetmények valamint a nyilttéri közlemények egyedül a kiadói irodában vétetnek fel. *Az előfizetési és hirdetményi pénzek a kiadóhivatalba*, a lap szellemi részébe tartozó közlemények a szerkesztőségi irodába czimezendők,
czeglédutcza, Fried-ház 19. sz. alatt

Debreczen, április 24.

Harangok zúgnak, mozsarak durrognak, Magyarország minden templomában imádkoznak ma az uralkodó párhosszu életéért. S a mi nálunk a Lajtán innen történik, ugyanaz történik oda át a Lajtán tul, hol tizenöt tartomány népe küld háladalt és könyörgést föl a magasba a királyok királyához.

Oda át nagyobb a pompa, fényben usznak a városok, szemkápráztató ünnepélyek ragadják el a nézők seregét; nálunk egyszerüen, a külső pompa minden jele nélkül, de igaz tiszta szivvel ünnepeljük e mai napot. A király kivánta igy. A pénzre, mely ünnepélyek, lakomák, diszmenetek, kivilágitások hiu füstjében enyészik el, szüksége van az éhező testvérnek, kit a Tisza romboló árvize mindenétől megfosztott.

De érzelmeinknek őszinteségében egy nép sem múl fölül ama sok kö zül, melyek a Habsburg-Lothringen ház kormánypálczája alatt egyesültek. A magyar embernek mindig az volt a szivében, a mi a szájában. A magyar soha sem tudott hizelegni, soha sem tolakodott meggörnyedt háttal, szolgai alázattal a trón közelébe, elnézte, mint foglalják el ott az első helyet mások, kik jobban értenek az udvaroncz mesterséghez, mint tekintik őt onnan felülről gyakran mostoha gyermek gyanánt; de mikor arra került a sor, hogy ki áldozza vérét először, hogy ki legyen támasza annak a trónnak, mely az ellenségek csapása alatt ingadoz, akkor mindig uj bizonyságot tett magáról a magyar hüség, kiszállt hüvelyéből a magyar kard s megérezte a magyar kar sulyát az ellenség.

Nem dicsekszünk vele, hogy mi voltunk a Habsburg ház legengedelmesebb népe. Háromszáz év óta nem egyszer irányultak ágyuink csövei Bécs felé s nem egy szomoru lap tanuskodik történelmünkben a gyászos viszályról, melyet rosz tanácsadók támasztottak a nemzet és a fejedelem közt. Merev, csökönyös osztrák államférfiak hagyományképp örökölték egymástól, hogy a Habsburg ház uralkodása csak akkor lesz szilárd, ha a büszke magyar fajt megtörik, ha elveszik alkotmányát s befogják a közös járomba, melyben minden nemzetiségnek összekeveredve majd el kell olvadnia. Az absolutizmus ketreczében felnőtt korlátolt észnek nehéz volt megérteni, hogy a szabadság szeretete összeegyeztethető a dynasztikus hüséggel s hogy épen a magyar nemzet az, melynél a haza és a király kettős fogalma teljesen egygyé változott, ugy hogy alig birja azt különválasztani.

A fej, melyet Szent István koronája ékesitett, szent volt apáinknak mindig, szent minekünk. Benne leli kifejezését a magyar állam eszméje, ama népek összetartozandósága, kik a Kárpátoktól az Adriáig, a moldvai havasoktól a Lajtáig e földet lakják. Szent István palástja takarja be ezt a területet s abból egy rongyot sem hagyhat elszakitni a király, kinek kezében Szent István kardja villogott a világ négy sarka felé.

Igy érzett mindig minden igaz magyar sziv. Talán sehol a világon nem gyökeredzik oly erősen a monarchikus elv mint hazánkban s ama benső, valóban családias részvétben, melyet a Habsburg birodalom népei uralkodójuk eztist menyegzője alkalmával tanusitnak, hódoló hüséggel osztozik a magyar nemzet. Képviselői, kik hivatva valának a trón zsámolyánál tolmácsolni érzelmeit, az egész magyar nép szivéből vették a szavakat.

S viszont az egész magyar nép szivébe hatnak vissza ama szavak, melyek a fejedelem ajkairól válasz gyanánt hangzottak, ama fejedelem ajkairól, kire ifju korában nehéz megpróbáltatásokat mért a gondviselés, ki nehéz tövises uton, vesztett csaták után jutott el a dicsőséghez, mely férfi korát besugározta s isten adja, hogy besugározza még sokáig, nagyon sokáig aggastyán korát is.

A történelem, mely nevét megőrzi, nem fogja a nagy hóditók közzé jegyezni, hisz nem hóditott meg semmit egyebet, csak népei szeretetét; de az a hóditás nemesebb mint mindaz, a mivel hirneves királyok, császárok kérkedhetnek. A történelem ama ritka uralkodók közt fog számára méltó helyet jelölni, kik önerejükből birtak kibontakozni az absolutizmus békóiból és senki, semmi által sem kényszeritve megadták népeiknek azt, a mit másoktól fegyverrel is alig lehet kicsikarni: a szabadságot.

A történelem föl fogja jegyezni, hogy ez volt Magyarország első királya a Habsburg házból, ki felséges nejével s gyermekeivel együtt a nemzet nyelvét beszéli, ki a nemzettel együtt érez, együtt örül, együtt búsul, kinek egy a nemzetével dicsősége, egy czélja, egy jövője.

Mindazt, a mi gátként állt a multban a dynastia és a magyar nemzet közt, elsöpörte a jelen. — Mily különbség amaz érzés közt, mely a sérelmektől vérző magyar vármegyék küldötteinek szivét mozgathatta, mikor e század elején szintén egy menyegző ünneplésére Bécsbe gyültek s élükön egy Koháry herczeg német beszéddel üdvözölte Magyarország királynéját s ama mély, igaz lelkesedés közt, mely mai nap sziveinket betölti!

— **A sokat emlegetett** novibazari konvenczió végre megköttetett. A porta és az osztrák-magyar kormány meghatalmazottjai aláirták a szerződést. E konvenczió értelmében Mitrovicza vegyes osztrák magyar és török helyőrséget kap és pedig a mi csapataink az éjszak-nyugati rotondekat és erődöket, a törökök ellenben a délieket és keletieket fogják megszállni. A város belsejében azonban a törökök tartják meg a parancsnokságot.

A konvenczió a „P. Ll.“ értesülése szerint Bosznia és Herczegovina kérdését is érinti. A porta elismeri a végbement összes tényeket, valamint az osztrák magyar uralmat, ellenben a souverainitás kérdése nyilt kérdés marad és mint ilyen nem emlittetik. Ugyane lapnak egy másik tudósitása szerint azonban a konvenczióban ki van mondva, hogy az occupátió a szultán felség-jogainak a megszállt tartományokra nézve nem praejudikál. Az osztrák-magyar hadsereg csak nehány határszéli állomást fog megszálani.

Mit mond ehhez az ellenzék, mely még imént fenhangon hirdette, hogy az egész konvenczióból semmi sem lesz?

— **A honvédhadseregben** ő Felsége a kassai kerületi parancsnokot Máriássy Sándor vezérőrnagyot és Weischnich Károly vezérőrnagyot a zágrábi honvédkerület parancsnokát, altábornagyokká, továbbá Pacor Albert ezredest kassai dandárparancsnokot vezérőrnagygyá és Paxi Károly alezredest, pápai zászlóaljparancsnokot ezredessé nevezte ki.

— **A pestis** Asztrakánban teljesen elmult s a határzárakat megszüntették. Vetljankában meghaltak pestisben 375-en, ezek közt volt 9 orvos, két irgalmasnéne és egy pap. 82 házat hamuvá égettek s mindegyik házért 600 rubel kárpótlást fizettek ki. Minden butordarab, ruházat, sőt a papir rubelok is elégettettek. A kordon átlépése miatt három embert agyonlőttek.

A bécsi ünnepélyességek.

A második elfogadási napon (apr. 22.) daczára a borus időnek, a burgot nagyszámu közönség állta körül. A királyi pár az audienczia-teremben fogadta a tisztelgőket. Először az osztrák püspöki kar jelent meg, élén Schwarzenberg bibornokkal. A püspökök diszhintókon jöttek. Az őrség tisztelgett. Azután Az osztrák urakháza és a képviselőház küldöttsége következett az elnökök vezetése alatt s a tartományi és városi küldöttségek. A bécsi községi tanács küldöttségét a polgármester és a két alpolgármester vezette. Fogadták továbbá ő felségeik a kereskedelmi kamrák, a tőzsde, az iparegyesületek és a lövészegyletek küldöttségeit.

* * *

Tegnap már számos utcza fel volt diszitve óriási zászlókkal, zöld lombokkal s egyéb dekoráczióval. A követségi paloták szintén a legfényesebben diszitettek ki. Délben történt meg a Votiv-templom ünnepélyes átadása. Az ünnepélyen jelen volt a protektor Károly Lajos főherczeg, Kutsker bibornok, a polgármester és a helytartó. Az utóbbi, mint a templom-épitési tanács elnöke átnyujtá a főherczegnek az emlékérmet, melyet a főhg a legfelsőbb elismerés kijelentésével vett át, a mire őt a császár felhatalmazta. Feszti épitész rövid beszéde után a főherczeg a bibornoknak adta át a templom kulcsait. A férfidalegylet erre több éneket adott elő, ezek között a Sonntagsmorgen költeményt a boldogtalan Ferdinánd Miksa főhg-ől. — Végül a templom előcsarnokában lelepleztetett a két votiv tábla s be letteк mutatva a templomépitésnél foglalkozott művészek és iparosok. Este minden laktanyában ünnepélyes takarodó fuvatott az összes katonai zenekarok közreműködésével és kivilágitással.

E napon fogadták ő felségeik a küldöttségeket, a melyeket Hunyady gróf főszertartásmester vezetett be. 10 órakor a Máltai-lovagrend küldöttsége jelent meg szerzetük ruhájában; ezután a csehországi és alsó-ausztriai nemesség küldöttei.

* * *

Az ünnepi menet 4900 jelmezes résztvevőből fog állni. Nevezetesen 2200 lesz a tulajdonképen jelmezes csoportok száma; vadászcsoport kettő lesz; a történeti vadász jelmezekben fellépők száma 183; a tüzoltók 1500-an, a hadastyánok is 1500-an lesznek. Ezeken kivül a dalegyletek is imposans contingenst fognak képezni; negyvenhárom dalegylet fog fellépni.

Nehéz várágyuk fogják az ünnepi menet megindulását üdvlövésekkel jelezni és ezek számára külön vaktöltéseket készitenek. Az ágyukat a tüzérségi fegyvertárnál fogják felállitani; ezek öntött vasból készült 15 cmtres ágyuk.

XIII. Leopápa is ajándékkal kedveskedett ő felségének ezüstmenyegzője alkalmából. Sajátkezü levelet irt; arczképével és egy pompás „Madonna del Granduca“ mozaik-képpel lepte meg uralkodónkat.

Az udvari diszelőadás.

A Károly Lajos főherczeg palotájában tegnapelőtt tartott ünnepi előadás kétségkivül a legfényesebb volt valamennyi ezüstlakadalmi ünnepély közt.

Az előadott 6 képlet mind a legnagyobb fényben, s a leggazdagabb szinpompában volt kiállitva. — De talán mind közt legmüvészibb volt a harmadik és a negyedik. Amabban: — „Miksa első találkozása menyasszonyával burgundi Máriával Gentben 1477. augusztus 17-én“ — Gizella herczegasszony magaslott ki, ki mint Mária magas, hegyes burgundi fökötőjével, hosszu szőke hajával és aranynyal áttört ruhájával elragadó jelenség volt. A negyedik kép volt: „V. Károly a wormsi országgyülésen 1621. apr. 28-án fivérére Ferdinánd főherczegre ruházza át az osztrák tartományokat.“ — E képben a trónörökös mint V. Károly császár sárga spanyol diszruhát viselt s nyakán ugyanazon aranygyapjas rend függött, melyet egykor V. Károly viselt, s az asztalon a kincstárból vett igazi koronák állitak.

Az 5-ik képben Budavár bevételénél elfoglalt győzelmi jelvényeket és zászlókat használtak. A 6-ik képben a trónörökös lotharangiai Ferencz Károly aranygyapjas rendjét viselte. A kis főherczegnők abroncsos szoknyákban, a kis főherczegek arany himzésü fehér egyenruhában vörös bársony nadrággal elragadó képet nyujtottak. Ő felsége fivérei Károly Lajos és Lajos Viktor főherczegek az udvari drabant és svájczi gárdista szerény állásával elégedtek meg.

Muszka dolgok.

Oroszországban most már nem egyes embereket, hanem tömegesen egész családokat fogdosnak össze. Igy például 16 án éjjel elfogták bizonyos Arsenjew nevü belügyminiszteri igtató egész családját; az ágyból vonszolták őket elő s az Alexandrowskaja czitadellába szállitották. A család hat tagból, az atyából, anyából, két fiuból és két leányból állt. Az elfogatásra azon gyanu adott okot, hogy az illetők házában aláirások fogadtattak el a titkos forradalmi folyóiratokra s hogy Arsenjewék részt vesznek a folyóiratok szétküldésében. A rendőri önkény idejében a denunczianok és kémek természetesen dusan tenyésznek mindenütt s annyira elszaporodtak, hogy Miklós czár korszakán is tultesznek.

Minő mérveket öltöttek Pétervárott az elfogatások, bizonyitja azon tény, hogy három nap alatt apr. 14—17-ke közt nem kevesebb mint kétezer ember fogatott el, köztök a pétervári helyőrség számos katonatisztje s különböző hivatalok igen sok tisztviselője. A titkos forradalmi propaganda szervezetének kideritésére inditott nyomozások ugyanis kitünteték, hogy a katonatisztek és hivatalnokok számára a titkos forradalmi kormány egy külön osztálya működik azon feladattal, hogy a forradalmi mozgalmat a tisztviselők s a hadsereg körében a központi bizottság intencziói szerint vezesse.

Napi hirek.

— **A királyi menyegzői ünnepély** napjának reggelét négyszer 6 ágyulövés hirdette városunkban. Az eső egész éjjel szakadt s csak a reggeli órákban szünetelt nehány perczet, hogy annál nagyobb erővel induljon meg ismét. A városházán s több magánházon nemzeti szin zászlók lengtek s 8 órakor megszólalt a hálaadó imára hivó harang. A szakadó eső daczára a közönség oly nagy számmal tódult a ref. nagy templomba, hogy nagyon sok embernek állania kellett. A tisztviselői kar testületileg jelent meg, főispán ur ő mgával élén, ki disz magyar ruhában volt. Ezenkivül diszmagyarban láttuk még Veszprémy Gáspár alispán, Halmágyi L. pénzügyi tanácsos, gr. Rhédey urakat. A helyőrség tisztikara diszbe öltözve jelent meg. A gyülekezet ájtatos éneklése után K. Tóth Mihály lelkész ur lépett a szószékbe s megható imát mondott a legmagasabb házastársakért, az uralkodói családért s az egész hazáért. Innen a r. cath. templomba seregelt a közönség s azt zsufolásig megtöltő. Sokan nem is voltak képesek bejutni s vissza kellett térniök. Az ünnepélyes misén Huzly Károly prépost ő nagysága pontificált. Az ének- és zenekart Maróczy János pénzügyi hivatalnok ur vezette ismert szakavatottsággal. Diabelli gradualeját s Proch offertoriumát adták elő több mükedvelő s szintársulati tag közreműködésével. Zivuskáné urhölgy gyönyörü csengő hangon éneklé a solo énekrészt; Hitessy Lajos ur solo hegedü-játéka s Traversz István ur magánéneke szintén nagyon szépek voltak. Végül megzendült a hymus — „Isten tartsd meg“, a közös kar által énekelve s azzal az ünnepélyes mise véget ért.

— **Ő exciája a császár.** Tegnapelőtt Bécsben a királyi fogadtatások alkalmával az egyik küldöttség szónoka, egy osztrák vasut igazgatója azt a mulatságos lapsus linguaet követte el, hogy a császár-királyt nem „felséges urnak“, hanem „császári excellencziád“-nak szólitotta. Mint szemtanuk mondják, ő Felsége jót nevetett e furcsa titulaturán.

— **Károly Lajos főherczegnél** ő felsége öcscsénél is tiszteletek a Bécsben járt magyar küldöttségek. A főherczeg igen kitüntető szivességgel fogadta őket s hosszasabban társalgott a jelenvoltakkal, a többek közt Simonyi Ernővel, Harkányival, Robonczyval, s igen élénk érdeklődést tanusitott Szeged iránt. — Beniczkynek, a gödöllői képviselőnek, azt jegyezte meg, hogy Gödöllő ma már az udvar egyetlen igazi nyaralója. Schönbrunn, Laxenburg csak folytatása, Ischl filialéja Bécsnek. Szabad léggel, falusi boldogsággal, friss zöldel és mezei gyönyörökkel csupán Gödöllő kedveskedik. S igy jutott ki — Jókainak is a maga része. „Ah, ön öcscse tán a hires irónak“, szólt a főherczeg, midőn Jókai magát bemutatta. „Nem fönség! felelt állitólag Jókai. Én bátyja vagyok annak a bizonyos öcscsnek s egy személyben az illető regényiró.“ A főhg — ugy látszik — igy még inkább szerette, mert kijelenté, hogy már sokat olvasott Jókaitól forditásban, de most magyarul tanul s nem sokára eredetiben is reméli olvashatni. „Sietnem kell, mert gyermekeim is mind tanulnak magyarul s még kitennének rajtam!“

— **Vértesi Arnold** „A bojár leánya“ czimü regénye közelebb Heksch F. német forditásában jelent meg Pozsonyban; a belga királynőnek van ajánlva.

— **A májusi előléptetéseket** most közli a hivatalos lap. Megemlitjük az előléptetettek közül következő városunkban állomásozó közös hadseregbeli tiszteket: Báró Gaffron Rudolf helybeli lovas dandárparancsnok, huszárezredes — vezérőrnagygyá; a 39. tartalékezred parancsnoka Mihalóczy Gyula alezredes — ezredessé; a 16. huszárezred őrnagya Pflaume — alezredessé; Loy 39. ezredbeli főhadnagy — kapitánynyá; Szép Lajos tartalékos hadnagy — főhadnagygyá; Orosz Béla huszár hadnagy — főhadnagy-

---

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

A esendes évek története.

Irta: **Jókai Mór.**

(Folytatás)

De legalább hát, ha ilyen olcsó volt a buza, bor s ilyen kevés a nép, annak a kevésnek volt bősége ételben, italban?

Dehogy volt! Épen ellenkezőleg következett. A munkás kéz megfogytával a dusgazdag Kanaán is meddővé lett. Egyik inséges év a másikat követte, Ausztriában ugy mint Magyarországon. A mig Bécsben napirenden voltak a „kenyér rebelliók“, a mig a sok evést-ivást a szószékről „peccata germanorum“ czimmel bélyegezték meg, a mig a jó páter Tarhemmer nemcsak a szószékről prédicálta a bécsi népnek az ételtől-italtól való tartózkodást, de példadásul ki is vitette magának a temetőbe az ebédjét, a vizben főtt gombóczot, hogy lássa a nép, a papja is hogy bőjtöl: addig Magyarországon az inséges esztendőre egy rémületes boszorkányvilágitást vet a tornamegyei emberevők elleni proczesszus. Sokáig hire volt, hogy itt laknak az európai kannibálok.

A mellett az elnyomorodott föld népét Magyarországon nemcsak a csekélynek látszó államadó nyomta. Nem számitva a földesuri szolgalmakat, robotot, dézsmát, füstpénzt, az egyháznak fizetett kilenczedet; ott volt rajta még a mindenféle czimen szedett subsidium, dica datia contributio, arnonarium, trigesima, domestica, és bellica cassa, katonatartás, a terhes lucrum camerae, a hol még nyest volt, ott fennállt a „mardurina“. a hol bort termesztettek, a „zuluzma“ és végre a sexagesima. Ez utóbbi igen mulatságos megadóztatási forma volt. Minden embernek: nemesnek, és parasztnak megbecsülték az összes ingó birtokát, s a kinek az értéke a hat rénes forintot meghaladta, az annak egy hatvanadrészét tartozott az államnak készpénzül lefizetni. Volt olyan község, a hol a telkes gazda az államadójához hatszorta nagyobb pótadót fizetett, mindenféle czimeken, a mi pedig mind nem fordult az ország, a község, az emberiség javára, hanem szétolvadt az előljárók kezei között. Mert mikor legnagyobb az inség a népen, olyankor legszabadabb az erkölcstelenség, a huza-vona. A koldustarsnyából legjobban lehet lopni. S ez az erkölcstelenedés a falusi birótul elkezdve felment egész a legfelsőbb hivatalkörökig.

Hanem azért volt eszeveszett fényüzés a fővárosokban. Őrjöngő divat, a nők léghajó nagyságu, bufándinak nevezett szokuyákkal, drótbul font vertugadinokkal, messze uszó selyem szalupokkal; torony magasságu hajfonadékok, pánczél alaku vállfüzők, a férfiak tarka selyem ruhákban, maguk is kitestve fehérre, pirosra, a hajuk befehérite lisztteI s hátul táskába fonva; s mig Magyarországon ötven tallérért egy uradalmat lehetett venni falustól, a bécsi gavallér nem sajnált ötven tallért egy szép hollandi tulipánért szivhölgye nevenapjára kidobni; s hogy a szédelgés se maradjon el: divatba jött a más országból mát rég kiküszöbölt aranycsinálás őrjöngése. Magas állásu főurak vesztegették a rájuk bizott közpénztárakat alchymiai mühelyek s az azokat kezelő csalók fentartására. A magyar testőrsereg pénztárnoka 86 ezer forintot tett igy füstté a rá bizott pénzből arany csináló mühelyekben.

Ekkor emelkedett ki e ködlepte világból korának legfényesebb alakja, II. József császár.

Nem szólok róla, mint uralkodóról; a politika ki van rekesztve értekezésemből. Ő és nagy eszméinek egy része (nem mindannyi) egy századdal megelőzték a maguk korát; de mint nemzetgazdász épen jókor érkezett.

Ez a csodálatraméltó alak, a ki a kölcsönzött fényt elutasitva, mint az álló csillag, önmagától ragyogott: külső megjelenésével saját eszméinek megtestesült alakja. Egyszerü, himzéstelen, paszomántnélküli zöld kabátjában, közönséges vadászhoz hasonló, csak szemeinek tekintete árulta el benne az uralkodót; azoké a sajátságos kék szemeké, a mikről a divat világ a Kaiseraugfarbe kelméket elnevezte: azoké a szemeké, a mik oly kegyteljesen tudtak a titokban rejtőző nyomort felkeresni, mint a magasban pompázó bünt lesujtani. A divatbohóczok között egyszerüsége hirdette, hogy ő az, a ki mindenkinek fölötte áll. József a trónra emelte fel a takarékosság polgári erényét. Krónikairók emlegetik azt az egy pár csizmáját, a minek a szára erddetileg visszavolt hajtva, de a sok fejelésben a hogy alul elfogyott, a hajtás fölfele gyüretett, s ugy viselte azt tovább. A kabátjának a könyökein is láthatta akárki a rávetett foltokat. S az ágy, a melyen a monarchia uralkodója nyugodott, soha sem volt mással megtöltve, mint szalmával: a fosztott kukoriczahéj luxusát engedte meg néha magának. Asztala oly egyszerü volt mint egy polgáré, még annál is egyszerübb, mert viznél egyebet nem ivott soha. Táborozás közben maga megcsinálta a rántottát. Kazinczy Ferencz feljegyzé róla, hogy egy nyilvános ebéden, a mit Magyarországon a tiszteletére adtak, a felhozott tokaji bort poharába tölté, felemelte, keresztül nézett rajta, azt kérdé: „iste est vinus tokajinus!“ S arra érintetlenül viszatette az asztalra.

Nagy gravamen! — Már az is, hogy a tokaji bort masculni generis czimezte, mert mi magyarok azt tartjuk, hogy „quale vinum, tale latinum!“ de kóstolatlan hagyni azt a pohárban, valóságos uralkodói kegymegtagadás. —

S a hogy maga az egyszerü viselethez ragaszkodott, azt követelte, hogy azt alattvalói is kövessék. Kiadta a szigoru ruharendet, a melyben minden rangfokozatnak meg volt szabva a maga divatja, a mi szerint öltözni tartozik. — Aranycsipkét csak a herczegnek volt szabad viselni s bárónak, nemeseknek meg volt határozva, milyen széles ezüst paszomántot hordhatnak a kabátjaikon: egész a kontár mesteremberig kiterjedt a ruharend gondoskodása. — Nem seperhették a szakácsnék selyem sleppekkel az utczát. Tollat a kalapjaikon csak a rangbeli nemesek viselhettek és a nemzeti szinház tagjai: de ez utóbbiaknál a hölgyeknek sárga, piros, vagy kék köteényt kellett a ruha fölött viselniök. Különösen üldözte a császár a halhéjas vállfüzőket. — A mely kisasszony az audenczián ilyen páncczéllal jelent meg előtte, attól azt kérdezé: „Melyik Kürazir-ezredben szolgál maga?“

A „haszontalan áruknak“ külföldről behozatalát már a magyar törvények is megtiltották a közvetlen megkerülő korszakban. II. József e tilalmat megerősitette. Mai nap ezen a czimen csak a „nürnbergi áruk“ rovata alatt csak maga Magyarország 150 millió forint áruczikket fogyaszt el. S egyéb czikkekkel együtt 500 millió körül jár a behozatal. S ez is be lett tiltva. Az arany és ezüst kivitelére az országból még a magyar törvényhozás halálbüntetést szabott; II. József alatt a gabonakivitel is be lett tiltva. Azidegen borokat is kitiltotta az országból. — A saját pinczéjében talált nagy mennyiségü Cap-vidéki veres borokat mind szétosztatta a kórházakban a betegeknek.

A vágómarha-kivitel eltiltása végre szomoruan tanuskodik róla, hogy a nagy kincses ládája Magyarországnak a — „bömbölő pénz“ takarékperselye, a mező is hogy megnéptelenedett. A dicsőséges évek árát még a baromnak is meg kell fizetni, Bécsben és Prágában, a miatt, hogy minden beteg vágómarhát felhasználtak; valóságos pestis ütött ki az alsó néposztályok között.

(Folyt. köv.)

gyá; Jármy hadapród — huszárhadnagygyá. — A vidékiek közül megemlitjük Máriássy János kassai 3. honvéd-kerületi vezérőrnagyot, ki altábornagygyá lett előléptetve.

— **Hős Pálffy** tegnapi előadására a teljesen kivilágitott színház zsufolásig megtelt. A felvonások végein meg-megujult a taps és éljen. A pozsonyi dietát ábrázoló néma képlet szépen sikerült.

— **Esküvő**. Városunk egyik kedves fiatal hölgyét Guttmann Sarolta kisasszonyt tegnap vezette oltárhoz Klein József gyöngyösi pénzügyőrségi biztos. Boldogságot az ifju pár frigyére!

— **Fiatal zsebmetsző.** Egy jó módu falusi asszonyság jött be a vásár alatt városunkba, s betért Tóth Ferencz ruhaüzletébe, hol fia számára akart öltönyt vásárolni. Egy fekete képü, de elég tisztességesen öltözött fiu bement a vásárlókkal együtt a boltba s elkezdett az asszonyság körül settenkedni. — Ez azt vélve, hogy boltosinas, nem is ügyelt reá. — Jól látta az üzletben levő segéd is, de ez meg azt gondolta, hogy a vevőkhöz tartozik. — Denique is az asszonyság fizetni akar, belenyul zsebébe s ekkor veszi észre, hogy a tárcza, melyben 45 forint volt — eltünt. De a tárczával együtt eltünt a fiu is s ekkor vették észre, hogy miért sürgölődött ott a ficzkó. A rendőrségnek feljelentven a lopás, azonnal nyomozni kezdte a tolvajt, kit csakugyan sikerült is elfogni egy czigányfiu személyében. Azonban a pénznek csak hült helyét találták.

— **A mostani esős időben** nagyon jól teszi mindenki, ha vigyáz esernyőjére. Ma is a hivatalos helyiségekben több rendbeli „csere“ történt. Az illetők t. i. letették az előszobákan esernyőiket s mire kijöttek, már nem találták sajátjukat, hanem helyette más, természetesen rosszabb karban levő esernyőket.

— **A szoboszlói** czigányok ugyancsak kitesznek magokért s nem válnak szégyenökre nagyidai őseiknek. A már fentebb emlitetten kivül most is több hőstettük van feljegyezve a rendőrség naplójában. Verekednek, kihágásokat, lopásokat követnek el s a hol csak alkalmok nyilik a potyára, nem mulasztják el elővenni hagyományos tehetségeiket. Egyik érdemes példányuk tapasztolt egy helybeli háznál. De nagyratörő szelleme nem maradhatott a „föld sará“-ban: „magasabb“-ra vágyott. Még pedig vágyának non plus ultráját ezuttal a kamarában függő szalonna képezte. De ott volt a főakadály: a gazdasszony, ki alkalmasint ismerve Faraó népe természetét, nem tágitott czigányunk mellől. Mit volt mit tenni, türni kellett. „A türelem — szalonnát terem.“ Legalább emberünk azt gondolta. De ezuttal mást termett. — A mint ugyanis a gazdasszony egy perczre kilépett, — s a czigány használni akarva az alkalmat, — benyitott a kamrába, neki eresztve kését amugy hamarosan a szalonnának, betoppant a gazdasszony s a teljes müködésében levő morét a kezébe akadt nyujtófával ugyancsak helybenhagyta, sőt jajveszékeléseivel mit sem törődve be is kisértette. És igy a tapasztás dijául kapott olyan keserves tapasztalást, milyenre bizonyosan nem vágyik többet.

— **Négy zsebmetszőt** tartóztattak le a vásár tartama alatt, kik meg sem kisérthették jövedelmező mesterségöket, mert a rendőrség jól ismert madarait még a vasutnál oltalma alá vette.

— **Egy részeg embert** vittek be tegnap az utczáról, kire igazán ráillett a „részeg disznó“ név, mert oly baromias állapotban fetrengett a sárban, hogy targonczára kellett tenni s ugy beszállittatni. Alig tudta öt-hat ember nagynehezen bevonszolni a börtönbe.

— **Szeged város közgyülése**, melynek tagjai tulnyomóan ellenzékiek, Tisza Kálmán belügyminiszternek a szegedi veszedelemmel szemben kifejtett tevékenységéért egyhangulag köszönetet szavazott.

— **Furcsa eset, ha megesett**. K. miniszteri titkár a napokban ugy éjféltájt kissé zavaros fővel ballagott hazafelé, miután az estét jó vigan töltötte barátai körében. A Széchenyi-fogadó közelében összetalálkozott épen a hivatali szolgájával, a ki azonban igazi elázott állapotban ténfergett az utczán. Rövid szóváltás után K. haladt tovább a maga utján. Egyszerre, a mint meg akarja nézni, hogy is áll az idő, — hát csak nincs az óra. Megfordul s csakhamar beéri a szolgát s megtámadja, hogy adja vissza az óráját; a tolvajság miatt majd holnap számolnak. A szolga minden teketória nélkül zsebébe nyul s átadja a kértet. — A mint K. otthonn meggyujtja a gyertyát, látja, hogy az ó órája ott függ a falon, a mi meg a zsebében van, az a szolgáé. Képzelhető, hogy a szolga jó borravaló kiséretében kapta vissza, csak ne mondja senkinek. Nem is mondta senkinek, csak a „P. H.“ ujdondászának, az feleljen érte.

— **A székesfehérvári** kiállitásra küldendő tárgyak becsomagolása ma d. u. kezdetik meg. A tárgyak valószinüleg f. hó 26-án szombaton küldetnek el rendeltetési helyökre.

— **Személyi hir.** Lovag Henneberg vezérőrnagy tegnap városunkba érkezett a helyben állomásozó honvédlovasság megszemlélése végett.

— **No lám!** Csak nem régiben, tán épen a napokban irtuk, hogy a monacói herczegné, ki a német császár rokona, válni akar férjétől, hogy kezét egy német herczegnek adja. A „P. H.“ most megczáfolja a hirt s azt irja, hogy nem a német herczeg oka a históriának, hanem egy magyar mágnás: „Festetich Tasziló gróf.“ Nem hiába volt mindig nagy gavallér a magyar!

— **Földrengések** Torontálmegyében az utóbbi napok alatt több helyütt jelenkeztek kisebb nagyobb mérvben. Uj Szent-Miklóson 18-án éjfél után menydörgéshez hasonló zaj költé fel a lakosságot. Erre két lökés következett, melyek közül a második már sokkal gyengébb volt. Husz percz mulva még gyengébb következett. Több házban tányérok hulltak le állványaikról, kályhák döltek le stb. Csekélyebb mértékben vettek észre Nagy-Kikindán és Kis-Komlóson is földrengéseket. Kár azonban nem történt.

Közgazdaság.

Évi jelentés

a debreczeni m. k. gazdasági tanintézet gazdaságáról az 1878. évben.

(Folytatás.)

Ha pedig azon számitást teszszük, hogy a magas miniszterium a földmives iskola, az intézeti téren tanulók ellátására a gazdaság kezelésére adott költségadományt 23232 frtot, a tanári személyzet fizetése pedig 3800 frt, ez együtt tesz 27.033 frt., ennek ellenében a földmives iskolai pénztárból beszállittatott 27.412 frt 62 kr, ezt összehasonlitva, kitünik, hogy ezen intézet 1878. évben nem került a magas államnak egy krajczár kiadásába sem, sőt ezen fölül maradt 380 frt 62 kr.

Eltekintve az intézet tanügyi üzletétől csak a gazdaságot és a kertészetet véve számitás alá, kitünik, hogy a bruttó bevétel volt a gazdasági üzletben 17, 719 frt 85 kr. a kertészeti bevétel 457 frt 37 kr. együtt 18,177 frt 22 kr, bruto bevétel, mely szerint 600 hold után bruttó 1 holdra 30 frt 30 kr esik.

Ezen összeállitás azonban csak a bruttó bevételeknek végeredményét tünteti föl.

Tiszta jövedelemre nézve.

a) a gazdasági üzlet (a kertészetet ide nem értve) következő eredményt mutat:

A bruttó jövedelem tesz ez ágon 17,719 frt 85 kr, ebből levonandó a vagyon érték összes állitásánál kitüntetett terményérték, apadás 904 frt 52 kr, marad 16,815 frt 52 kr.

Üzleti kiadások:

a) gazdasági ügyvitel 5910 forint, b) gazdasági épületek fentartására 435 frt 42 kr, c) föld adó 695 frt 81 kr, d) gazasági cseléd bére 1987 frt, összesen 9038 frt 23 kr.

Mutatkozik tisztajövedelem 7777 frt 10 kr, kerten kivüli birtok terület tesz 588 holdat esik tehát 1 holdra 13 frt 20 kr, tiszta jövedelem, tekintve az elmult év kedvezőtlen időjárási és kereskedelmi viszonyait, — tekintve gazdaságunk homok talaj minőségét — és végre azt, hogy e kis birtokon a kerten kivül még 48 hold mint belsőség — utak, árkok — mivelésen kivül van — a tiszta jövedelmi eredmény jónak mondható.

b) A tehenészet jövedelme:

A tehenészet javára tejért befolyt 4301 frt 22 kr, 3538 liter illetmény tej értéke a 9 krral 218 frt 42 kr, eladott állatokért, husért és hágatásért p. sz. befolyt 1232 frt 78 kr, 9115 mt. m. trágyaértéke á. 20 kr 1825 frt, bevétel összege 7677 frt 42 kr.

A tehenészet terhére esik:

4700 mt. mázsa zöld takarmány á. 20 kr = 940 frt, $333^{75}/_{100}$ mt m. szálas takarmány á. 1 frt 50 kr = 510 frt 62 kr, 525 mt. m. tavaszi szalma á. 40 kr = 210 frt, 600 mt. m, őszi szalma á. 60 kr. = 1498 frt 80 kr, 2498 mt. m. répa á. 2 frt 80 kr. = 448 frt, 34 hectoliter zab á. 2 frt = 68 frt, $39^{38}/_{100}$ m. m. dara á. 5 frt = 199 frt 15 kr, 240 kiló só á. 12 kr = 28 frt 80 kr, 30 hold legelő á. 10 frt = 300 frt a szolga személyzet készpénz fizetése 360 frt, annak termény és élvezményei 311 frt 48 kr, tej kezelési és árusitási költség 365 frt. Összes költség 5359 frt 85 kr. a fent jegyzett bevételi összegből = 7677 frt 42 kr, a kiadási összeget levonva 365 frt, maradt a tehenészet javára 2317 frt 57 kr, a 30 drb fejős tehén után esik tehát 1 drbra 77 frt.

(Vége köv.)

Husárak megállapitva s bejelentve 1879. april 23-tól 30-ig következők: **40 kr** Rácz Jánosnál mester-utcza 1169. sz. a. **42 kr** Sárkadi Ferencznél csapó-u. 10. hatvan u. 2525. sz. Szilágyi Gábornál szt.-anna utczán. **44 kr** Gyarmati Istvánnál mester u. 1442. varga u. 2238. sz. Nagy Mihálynál csapó u. 795. Rácz Jánosnál egyháztér 345. sz. Fehér Andrásnál csapó u. 295. sz. Rácz Gábornál csapó u. 235. sz. Rácz Györgynél czeglédutczán 2599. váradu. 2121 sz. a. Magyar Gábornál csapó u. 414. sz. és pfia utczán s végre Rósenberg Sámuelnél csapó u. 337. sz. Minden többi mészárszékben pedig **46 kr.** Debreczen, 1879. ápr. 16. Debreczen város kap. hivatala.

Holnap pénteken april 25-én

Bogdani Vanda Van der Meer grófné

első vendégjátékául

bérletfolyamban és emelt árakkal adatik.

A SZEVILLAI

BORBÉLY.

Vig opera 2 felv. Rossinitől.

Felelős szerkesztő: **Kutasi Imre.**

Főszerkesztő: **Vértesi Arnold.**

ROCHLITZ és BEKE
DEBRECZENBEN
Bazár és piacz-utcza szegletén.

Ajánljuk a n. é. közönségnek ujonnan felszerelt:

Női pipere raktárunkat,

különösen pedig figyelmeztetjük a t. hölgy közönséget, hogy ez idényre próbául:

Női ruha kelméket és cretonnokat

vezettünk be, reménylve, hogy jó izléssel tett választásunk által a n. é. közönség becses pártfogását ez uj czikkben is, kiérdemeljük.

Továbbá tartunk nagyválasztékban:

Női és gyermek diszitett kalapokat	. . . .	1.50-től 20	—kr,
Napernyőket	. . . . .	1.10 „ 15	— „
Női nyakkendőket	. . . . .	—.75 „ 5	— „
Külföldi vállfüzőket (valódi halcsonttal)	. . .	2.— „ 7.50	krig.

mindenféle disz szalagokat, bélés czikket és több e szakmába vágó rövid árukat.

Egyszersmind felhivjuk a t. férfi közönség becses figyelmét:

Kitünő minőségü és szabásu fehér és szines ingeinkre 1.70-től feljebb, négyszeres gallér és kézelőkre, nyakkendő és több e szakmába vágó férfi czikkekre.

Különösen pedig figyelmükbe ajánljuk: kitünő és czélszerü

Férfi és fiu nyári szalma kalapjainkat

kitünő olcsó árban s pedig darabja **a férfi kalapnak 85 kr a fiu kalapnak 75 kr.**

A n. é. közönség becses pártfogásáért esedezve

maradtunk teljes tisztelettel

ROCHLITZ és BEKE.

Kitüntetés a bécsi világkiállitáson — **Női legszebb garnitura és karperecz.** — Kitüntetés a bécsi világkiállitáson

Férfi és női óraláncok

Végképeni kiárulás

Alólirtnak van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy a főpiaczon Szikszai József ur háza alatt

18 év óta fennálló

ARANY és EZÜST ékszer üzletemet

végképen elhatároztam a legrövidebb idő alatt kiárusitani, még pedig **tetemes ár leszállitással.**

Az arany és ékszer üzletemnek végképeni felhagyása végett akár az összes üzlet egy egészben, akár darabonként igen olcsó árban készpénzfizetés mellett azonnal eladó; melynek utána kérem a nagy é. közönséget becses látogatásával és megrendelésével megtisztelni.

Debreczen, április hó 14. 1879.

teljes tisztelettel

Veress László

arany és ékszerész.

(114 3—?)

Ezüst evő eszközök.

Kitüntetés a szegedi országos tárlaton — **Ezüst gyertyatartók.** — Kitüntetés a szegedi országos tárlaton

Beküldetett. I.

Tüdőbetegeknek! Rögzött köhögés ellen!

az orvosok által eddigelé leghathatósabb és gyorsan müködő gyógyszerül ajánltatik és pedig a tüdőgümőkór bármely fokán, gégehurut, üdült köhögés és tartós rekedtség megszüntetésére:

Dr. Miller Moh-szörpe,

mely a mellbetegségben szenvedőkre nézve megbecsülhetlen készitmény.

Ezen Moh-szörp

gyógyerejének legcsattanósabb bizonyitéka az, hogy a legrövidebb idő alatt a legnagyobb elterjedtségre tett szert.

Eredeti tégelyekben, használati utasitással együtt ára 50 kr o. é.

Debreczenben valódi minőségben kapható: Stenczinger K. füszerkereskedésében; **Szatmárott**: Vallon István kereskedőnél; **Egerben**: Köller J. gyógyszertárában: **Miskolczon**: dr. Csáthy Szabó gyógyszertáraikban.

Beküldetett. II.

Első sorban az étkek s italok megválasztásánál követjük el azon vigyázatlanságot, melynek következményei az emésztés szerveinek megzavarodásában nyilatkoznak. Ez állapot kicsinylése és elhanyagolása idézi föl a sok és hosszan tartó gyomorbetegségeket; már pedig a jó gyomor fő föltétele az ember egészségének. Minthogy pedig a gyomor ellen a legnagyobb elővigyázat mellett is könnyen vétkezhetünk, helyén találjuk mindenkit

dr. Millernek, Bécsben hatóságilag vegyelemzett

Óv-balzsamára

figyelmeztetni, mely a gyomor tevékenységét szabályozza, a gyomor és belek mindennemü heveny és rögzött lobbjának elejét veszi, a hányást, hasmenést, sápkort, a különféle gyomorbajokat, étvágyhiányt, gyomorhurutot stb. meglepően rövid idő alatt megszünteti.

Egész üveg ára 3 nyelven irt utasitással együtt 1 frt. 50 kr. o. é. félüvegé 80 kr. o. é. Debreczenben valódi minőségben kapható egyedül Stenczinger K. füszerkereskedésében; Szatmárott: Vallon István kereskedőnél; Egerben: Kölner J. gyógyszertárában; Miskolczon: dr. Csáthy Szabó gyógyszerésznél. (401)21—28

Sima szőlő-vesszők

Rizlingi,
Burgundi és Rózsabakar vegyesen,
Kadarka,
Passatutti,

kaphatók és megrendelhetők alólirotnál.

A szőlő-vesszők az idén oly egészségesek, a milyen csak igen ritka évben fordul elő, mit is a vevőknek becses figyelmébe ajánlom.

Makó István
bőrkereskedő.

3—6 (120)

Árverés.

Lővenberg Jakab csődtömegéhez tartozó bolti felszerelvények, és egyéb ingóságok — Wertheim kaszával együtt — a csődválasztmány határozatához képest f. évi május 2-án d. u. 3 órakor (Széchenyi-utczán 1810. sz. a.) elárvereztetnek: mire a venni szándékozók ezennel meghivatnak.

Rott Lipót
kiküld. választmányi tag.

1—2 (122) **Sorger József**
tömeggondnok.

KUNZ JÓZSEF ÉS TÁRSA
DEBRECZEN.

A tavaszi idényre raktárunkat a legfigyelmesebben a legujabb tavaszi czikkekkel dusan berendeztük, és ezekből különösen ajánljuk a n. é. közönség becses figyelmébe a következőket.

Bel- és külföldi

tavaszi és nyári **ruhaszöveteket,** métere 30 krajczártól kezdve a legfinomabbig.

Vászon- és pamut

kül- és belföldi legjobb mosó zefireket, bővitve budapesti fióküzleteink több mint 200 **mintáival, melyek** után megrendelések 2 nap alatt — postadij felszámitása nélkül — eszközöltetnek.

Továbbá különlegességek

franczia mosó szövetekből női ruhákra; egyszinü mosható satinok, oxfordok, mouslinok és batist szövetek nagy választékban.

Legjobb mosó franczia kartonok

angol vászon 50 mintában, sima vászon minden szinben.

A finom mosó szövetekhez való legujabb csipke diszek.

Csipke és Mouslin függönyök

ugy méter számra, mint ablakokra beosztva, minden finomságban és nagyszerü minta választékban.

Használt függönyök tisztittatását

elvállaljuk rendesen 8 nap, ünnepek előtt 14 napi szállitási határidőre.

Nemkülönben felhivjuk a n. é. közönség becses figyelmét **legnagyobb szőnyegraktárunkra,** és pedig futó-pamlag, ágyelé való és falszőnyegekre, ezzel kapcsolatban megemlitjük, hogy a legnagyobb választékban tartunk mindennemü **butor szöveteket,** ágy és asztalteritő készleteket, továbbá kocsi behuzat és felszereléshez szükséges gyapju- és czérna damast szövetek és mindennemü kocsisinórok s kocsiszegőket.

Teljes választékban szolgálhatunk mindenféle viasz vásznakat viasz padló parketet, asztalravaló szinezett viaszos velezeket, gumi vásznat, lepedőt stb.

A nagyérdemü közönség minél nagyobbmérvü szives pártfogását kérve vagyunk teljes tisztelettel

b) (1044—8) **KUNZ JÓZSEF és TÁRSA.**

Bazár-épület.

296. szám.

ÁRJEGYZÉKE

az „ISTVÁN“ gőzmalom

készitményeinek.

Készpénz fizetés mellett.

Árak ausztriai értékben

Költségmentesen

Debreczenben, kötelezettség nélkül.

Ingyen zsákkal.

	100 kiló
A. Asztali dara nagyszemü	23.—
szinte 30 kilos zacskóval	23.60
B. szinte apró szemü	23.—
szinte 30 kilos zacskóval	23.60
C. Dara középszerü	21.60
szinte 30 kilos zacskóval	22.20
„ Királyliszt	22.60
1 Lángliszt	21.60
2. Mondliszt	20.80
3. Zsemlyeliszt különös	19.40
4. „	18.40
5. Fehér kenyérliszt 1-ső rendü	17.40
szinte 2-od	16.40
7. Közép kenyérliszt 1-ső	14.80
8. „ „ 2-od „	12.60
8½. Barna „ „ 1-ső „	10.—
9 „ „ 2-od „	8.—
10. Lábliszt	7.—
10½ Veres liszt	4.—
11. Finom korpa **zsákkal**	3.60
szinte **zsáknélkül.**	3.—
12. Durva korpa **zsákkal**	3.20
„ „ „ **zsáknélkül.**	2.60
R.I. Rozsliszt 1-ső rendü.	12.60
R.II. szinte 2-od „	11.60
R.III. szinte 3-ad „	9.—
R.IV. szinte 4-ed „	3.60
A. K. Árpakása 00 zsáknélkül	3.—
szinte 0	26.—
„ szinte 1	20.—
„ szinte 2	19.—
„ szinte 3	17.—
„ Árpadara 5	16.—
A. Árpa liszt 6	20.—
Debreczen, 1879. márcz. 13.	6.60

A zsákok sulytartalma, — teljsuly tisztasulynak véve

A. B. C. 0—10 számig	85 kilo.
10½ 11. 12. „ „	60 „
R. I. — III. számig	85 „
R. IV. „ „	60 „
A. K. 00—5 számig	50 „
Árpaliszt „ „	85 „

Debreczen, nyomatott a kiadó-tulajdonos **Kutasi Imre** könyvnyomdájában, 1879.